

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/109/2024
Identifikačné číslo spisu:	8614203418
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8614203418.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v spore žalobcov 1/ E., narodeného X. zastúpeného JUDr. Tatianou Jánošíkovou, advokátkou, Košice, Rooseveltova 794/6, 2/ U. C., rod. L., narodenej X., zastúpených Advokátkou kanceláriou - JUDr. Stanislav Kaščák, s.r.o., Vranov nad Topľou, 1. mája 1246, IČO: 47245034, proti žalovaným 1/ M. narodenej X.. 2/ N., narodenému X., 3/ D., narodenej X., o nahradenie prejavu vôle na uzavretie kúpnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. Sk-2C/131/2014, o dovolaní žalobcu 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2024 sp. zn. 18Co/64/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 3/ nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 24. júna 2019 č. k. 2C/131/2014-224 žalobu zamietol a žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení súd prvej inštancie mimo iného uviedol: „ 27. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že zo strany spoluvlastníkov žalovaných v 1. a 3. rade bolo porušené predkupné právo žalobcu v 1. a 2. rade, keď na základe uvedených kúpnych zmlúv odpredali žalovanému v 2. rade podiely k nehnuteľnostiam, ktorých spoluvlastníkom bol žalobca v 1. rade a niektorých aj žalobkyňa v 2. rade. Bolo by však v rozpore s dobrými mravmi, ak by žalobcovia nadobudli podiely v nehnuteľnostiach, ktoré vlastnili žalované v 1. a 3. rade, nakoľko tieto žalované v svojich výpovediach prehlásili, že so žalobcami majú veľmi zlé vzťahy, čo potvrdil aj sám žalobca v 1. rade, ktorý na pojednávaní obvinil žalované v 3. rade, že zapríčinila smrť jeho brata, ktorý bol jej manželom a taktiež ich označoval za podvodníčky a klamárky. Žalované v 1. a 3. rade vyjadrili radšej ochotu, aby im boli predmetné podiely v nehnuteľnostiach vrátené do ich vlastníctva. Taktiež súd poukazuje na skutočnosť, že čo sa týka podielov k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. XXX, XXX, XXX, XXX a XXX, tak v týchto nehnuteľnostiach žalobkyňa v 2. rade nevlastní žiaden podiel, a preto na podanie takejto žaloby nemá aktívnu legitimáciu. Taktiež súd poukazuje na to, že žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem na

takejto žalobe, pretože aj v prípade, že by jej bolo vyhovené, by sa ich právne postavenie nezmenilo. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Žalobcovia sú naďalej podielovými spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností a voči žalovanému v 2. rade im zostáva predkupné právo zachované.

28. Z uvedených dôvodov preto súd žalobu zamietol v celom rozsahu.“

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobcov, rozsudkom z 27. mája 2020 sp. zn. 18Co/129/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd svoje úvahy rozviedol takto: ... „17. Po vyhlásení rozsudku súdom 1. inštancie, žalovaný v 2. rade dňa 15. 07. 2019 uzatvoril so žalovanou v 1. rade kúpnu zmluvu, ktorou sa žalovaná v 1. rade stala podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu. Túto skutočnosť oznámil odvolaciemu súdu žalovaný v 2. rade a odvolací súd žalobcom v 1. a 2. rade. Zároveň ich vyzval, aby oznámili, či trvajú na podanej žalobe prípisom zo dňa 27. 02. 2020 s poučením podľa ust. § 382 CSP, vzhľadom na zmenený skutkový stav. Po pripustení zmeny žaloby súdom 1. inštancie zo dňa 15. 02. 2018 / č. l. 172 /, sa premetom sporu stala povinnosť pre žalovaného v 2. rade uskutočniť prevod spoluvlastníckych podielov na žalobcov. Za situácie, že žalovaný v 2. rade už nedisponuje vecným právom - nie je spoluvlastníkom nehnuteľností, nebolo možné vyhovieť žalobe žalobcov v 1. a 2. rade tak, ako to požadovali žalobcovia.

18. V predmetnej veci bolo rozhodnutie súdu 1. inštancie zrušené odvolacím súdom dňa 25. 10. 2017, preto podľa ust. § 390 písm. a) CSP, odvolací súd sám vo veci rozhodol. Za situácie, keď žalobcovia trvali na podanej žalobe a žalovaný v 2. rade už nie je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností, nebolo možné žalobe vyhovieť tak, aby žalovaný v 2. rade bol povinný uzatvoriť so žalobcami v 1. a 2. rade kúpnu zmluvu za rovnakých podmienok ako s ním uzatvorili kúpnu zmluvu žalované v 1. a 3. rade. Preto potvrdil rozsudok súdu 1. inštancie podľa ust. 387 ods. 1 CSP z iných dôvodov. Keďže je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku podľa ust. § 215 ods. 1 CSP a v čase rozhodovania vo veci odvolacím súdom žalovaný v 2. rade nebol podielový spoluvlastník nehnuteľností, vecne správne bolo žalobu žalobcov v 1. a 2. rade zamietnuť ako nedôvodnú / v čase rozhodovania odvolacieho súdu / podľa ust. § 137 písm. c) CSP.“

3. Na dovolanie žalobcu 1/ Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 12. októbra 2022 sp. zn. 9Cdo/296/2021 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. mája 2020 sp. zn. 18Co/129/2019 vo vzťahu k žalobcovi 1/ a žalovaným 1/ až 3/ a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie v zmysle § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) pre nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, lebo „odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neposkytol na námietku žalobcu 1/ ohľadom otázky relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy z 15. júla 2019 žiadnu odpoveď, i keď pri svojom rozhodovaní vzal na zreteľ, že žalovaný 2/ práve v dôsledku kúpnej zmluvy z 15. júla 2019 previedol svoje podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam. Za uvedenej procesnej situácie bolo potrebné, aby odvolací súd z hľadiska presvedčivosti jeho právnej argumentácie, pre ktorú považoval žalobu za nedôvodnú, sa vyrovnal v písomnom odôvodnení svojho rozsudku aj s uvedenou obranou žalobcu 1/ a uviedol, či ju (ne)považuje za dôvodnú a vysvetlil svoje úvahy, ktoré ho k takému názoru viedli.

20. Rozhodnutie odvolacieho súdu o zamietnutí žaloby vychádza z tohto, že žalovaný 2/ previedol na žalovanú 1/ všetky svoje spoluvlastnícke podiely, ktoré boli predmetom tohto sporu. Záver o prevode všetkých podielov tvoriacich predmet sporu by mal korešpondovať obsahu kúpnej zmluvy z 15. júla 2019 a po vklade vecného práva do katastra nehnuteľností, by sa táto zmena mala premietnuť na liste vlastníctva, a to aj pokiaľ ide o parcelu EKN č. XXXX/XX o výmere XXXX m², orná pôda vedená na LV č. XXX, k. ú. R., pod B 8, v podiele 2/60 (nesprávne uvádzaný súdmi nižších stupňov ako podiel 2/6), ktorú nadobudol žalovaný 2/ kúpnu zmluvou z 21. septembra 2012 (Z.). Z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, či a prípadne ako odvolací súd vyhodnotil okolnosť vyplývajúcu z listu

vlastníctva č. XXX, ktorý predložil žalovaný 2/ (viď č. 1. 250 súdneho spisu), že spoluvlastnícky podiel žalovaného 2/ [v časti B (vlastníci) pod poradovým číslom 8 na LV č. XXX k parcele EKN č. XXXX/XX, k. ú. R., vo výmere XXXX m², orná pôda] zostal nedotknutý (bez zmeny) napriek záveru odvolacieho súdu aj o jeho prevode kúpnu zmluvou z 15. júla 2019 na žalovanú 1/. V kontexte záveru o prevode všetkých spoluvlastníckych podielov nemožno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu za dostatočne odôvodnené.“

4. Po vrátení veci dovolacím súdom na ďalšie konanie Krajský súd v Prešove rozsudkom z 30. januára 2024 sp. zn. 18Co/64/2022 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku I. (o zamietnutí žaloby) a zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. (o náhrade trov konania) a v zrušenom rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd tiež uviedol, že: „...„Odvolací súd vychádzajúc z listu vlastníctva č. X., k. ú. R. zo dňa 1. augusta 2023 zistil, že žalovaný v 2. rade nie je vedený ako podielový spoluvlastník parcely č. E KN XXXX/XX (aj v tejto časti žaloby absentovalo u žalovaného v 2. rade potrebné podielové spoluvlastníctvo pre vyhovieť žalobe). ... v čase rozhodnutia odvolacieho súdu v predmetnej právnej veci, nebolo možné vyhovieť žalobe žalobcov pre absenciu vecného práva - spoluvlastníckych podielov zo žalovaného v 2. rade na žalobcov v 1. a 2. rade.“ Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej (vo výroku I.), ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu (voči výroku I.) podali žalobcovia dovolanie. Navrhli zrušiť v dovolaní napadnutej časti rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť mienili uplatniť v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V dovolaní uviedli, že po pripustení zmeny žaloby súdom prvej inštancie sa voči žalovanému 2/ domáhali ponúknutia im na kúpu predmetné spoluvlastnícke podiely, a to za rovnakých podmienok, za ktorých tieto kúpil od žalovanej 1/ kúpnu zmluvou z 21. septembra 2012 a od žalovanej 3/ kúpnu zmluvou zo 4. marca 2013. V priebehu sporu žalovaný 2/ previedol všetky predmetné podiely späť na žalovanú 1/ kúpnu zmluvou z 15. júla 2019. Týmto konaním podľa dovolateľa žalovaní 1/ a 2/ potvrdili plnú dôvodnosť žaloby. Teda, že porušili predkupné právo žalobcov tým, že im neponúkli na kúpu predmetné podiely. Dovolatelia polemizujú s právnymi názormi, či je správne (nie je zakázané) previesť späť podiely medzi sebou (žalovaným 2/ na žalovanú 1/). Dochádzajú k záveru, že pri spätnom prevode bolo tiež porušené predkupné právo, a preto také konanie považujú za úmyselné marenie práva, resp. ako výkon práva nie v súlade so zákonom. Súd namiesto poskytnutia ochrany žalobcom sa len bezmocne prizerali konaniu žalovaných 1/ a 2/. Ak pripustíme, že tento rafinovaný koordinovaný postup žalovaných je v poriadku, pripúšťame možnosť, že žalovaný sa môže cielene brániť vydaniu rozsudku v jeho neprospech aj tak, že by si s druhým žalovaným (ako porušiteľom predkupného práva) „prehodia“ medzi sebou vlastníctvo. Žalobca by bol nútený vždy aktuálne upraviť žalobný návrh z dôvodu zmeny vlastníka podielu. Žalobca by nemal šancu „chytiť“ vietor v žite“ a jedinou jeho možnosťou by bola žiadosť o vydanie neodkladného opatrenia o zákaze žalovaným prevádzať vlastníctvo. Pokiaľ ide o definovanie právnych možností spoluvlastníka, ktorého predkupné právo bolo porušené, tu dovolatelia poukazujú na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010 sp. zn. 3Cdo/262/2009. Postup odvolacieho súdu dovolatelia považujú za vážny zásah do ich práva na spravodlivý proces. Podľa názoru dovolateľov odvolací súd mohol vyhovieť žalobe, čím by deklaroval záver, že žalovaný 2/ nemal previesť späť podiely na žalovanú 1/. Z týchto pomenovaných chybných záverov odvolacieho súdu dovolatelia nachádzajú dôvody pre vyhovieť tomuto dovolaniu, pretože podľa ich názoru došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces.

6. Žalovaná 1/ a 3/ považovali rozhodnutie odvolacieho súdu za správne, navrhli dovolanie zamietnuť. Žalovaný 2/ sa k dovolaniu nevyjadril. Dovolatelia v reakcii na vyjadrenia žalovaných zotrvali na dovolaní.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru,

že dovolanie treba odmietnuť.

Medze dovolacieho konania (prieskumu):

7.1. Medze dovolacieho konania predstavujú vlastnú justifikačnú činnosť premietajúcu sa v dlhodobu ustálenú a rešpektovanú judikatúru dovolacieho súdu o zásadných otázkach dovolania a dovolacieho konania (prieskumu), ktorá ani v súčasnosti nestratila svoj charakter a význam mimoriadnosti tohto prostriedku právnej ochrany. Cieľom zostáva náprava fundamentálnych väd konania (tzv. väd zmätočnosti) a zjednocovanie (i tvorba) judikatúry, ktorá neslúži k náprave bežných nesprávností a omylov pri nachádzaní práva. Medze dovolacieho konania (prieskumu), či už ich dovolací súd explicitne (ne)uvádza v odôvodnení svojich rozhodnutí, alebo z nich („len“) implicitne pri svojej činnosti vychádza, posilňujú právnu kontinuitu a stabilitu dovolacieho procesu, zabezpečujú právnu istotu i predvídateľnosť postupu dovolacieho súdu a jeho rozhodovania.

7.2. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7.3. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

7.4. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

7.5. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

7.6. Dovolací súd vychádza z toho, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

7.7. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

7.8. Dovolací súd konštantne poukazuje i na to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

7.9. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

7.10. Dovolací dôvod nemožno vymedziť s odkazom na podania uskutočnené pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom (§ 433 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP). Nesprávne právne posúdenie veci nie je úspešným vymedzením dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Iným (zmeneným) skutkovým stavom v zásade nie je možné úspešne odôvodniť nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 CSP. V dovolacom konaní nemožno preskúmať hodnotenie dôkazov súdmi (R 42/1993). Nevykonanie navrhnutých dôkazov súdom nie je postupom zakladajúcim vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000).

7.11. Dovolací súd prihliada na tie dovolacie námietky, ktoré dovolateľ uplatnil v odvolaní, a ktorými sa odvolací súd zaoberal avšak ich nepovažoval za opodstatnené, čo musí vyplývať z dovolania. Na dovolacie námietky uplatnené až (len) v dovolaní dovolací súd neprihliada (princíp subsidiarity), viď napr. sp. zn. 8Cdo/159/2020, 9Cdo/132/2020, 7Cdo/27/2023, 3Cdo/39/2024, IV. ÚS 526/2024.

7.12. Dovolací súd svojou justifikačnou činnosťou o tzv. monolitickú argumentáciu v dovolaní (viď napr. 9Cdo/12/2022, 9Cdo/72/2021 a iné) za vadu zmätočného dovolania považuje také, ktoré vo svojom argumentačnom obsahu nerozlišuje dovolacie dôvody v zmysle § 420 písm. f) CSP (vady zmätočnosti) od dovolacích dôvodov § 421 CSP (nesprávneho právneho posúdenia veci) a tieto navzájom zmiešava, lebo tým trpí zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť, súladnosť a právna konzistentnosť prejavu dovolateľa i keď tento je zastúpený kvalifikovaným zástupcom (napr. advokátom), ktorým bolo dovolanie spísané.

8. Dovolateľa v dovolaní ako dovolací dôvod uviedli § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, avšak ich nevymedzili (neodôvodnili) zákonom zodpovedajúcim spôsobom; dovolacie dôvody relevantne obsahovo neuplatnili. Z hľadiska vysvetlenia uvedeného nedostatku dovolací súd uvádza:

8.1. Nesprávne právne posúdenie veci nie je úspešným vymedzením dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Iným (zmeneným) skutkovým stavom v zásade nie je možné úspešne odôvodniť nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 CSP. V dovolacom konaní nemožno preskúmať hodnotenie dôkazov súdmi (R 42/1993). Nevykonanie navrhnutých dôkazov súdom nie je postupom zakladajúcim vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000).

8.2. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.3. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia ale nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017,

3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

8.4. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

8.5. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

8.6. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Dovolanie v danej veci trpí tzv. monolitickou argumentáciou, pretože dovolateľ vo svojej argumentácii nerozlišuje dovolacie dôvody v zmysle § 420 písm. f) CSP (vady zmätočnosti) od dovolacích dôvodov § 421 CSP (nesprávneho právneho posúdenia veci) a tieto navzájom obsahovo zmiešava, čím tým trpí zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť, súladnosť a právna konzistentnosť prejavu dovolateľa i keď tento je zastúpený kvalifikovaným zástupcom (napr. advokátom), ktorým bolo dovolanie spísané.

10. Súdna prax najvyššieho súdu jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd SR, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

11. Dovolací súd pripomína, že ak dovolatelia mienili polemizovať s právnymi závermi súdov oboch inštancií (prípadne ich považovali za nesprávne a z tohto dôvodu i porušujúce právo na spravodlivý proces), z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá (III. ÚS 225/2020). Vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP sa dovolací súd nemal možnosť zaoberať otázkou správneho právneho posúdenia veci.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uvádza, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia zákonom zodpovedajúcim spôsobom nevymedzili, preto je ich dovolanie procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

13. Z hľadiska vysvetlenia záveru o nevymedzení dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 písm. a) CSP dovolací súd uvádza:

13.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej

normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

13.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

13.4. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Dovolací súd vo svojej súdno-aplikačnej (judikátornej) činnosti k tomu už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017, 7Cdo/140/2017, 9Cdo/315/2020, 9Cdo/2/2021) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

13.5. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí.

13.6. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje nevymedzenie dovolacieho dôvodu dovolateľmi v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolatelia nesúhlasili so zamietnutím žaloby z dôvodu nedostatku vecnej (hmotnoprávnej) legitimácie žalovaného 2/ v dôsledku spätného prevodu spoluvlastníctva k podielom. V tejto súvislosti neformulovali žiadnu právnu otázku, nevysvetlili prípadný odklon od rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu, ktorého by sa mal dopustiť odvolací súd. Rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/262/2009 podľa samotných dovolateľov uvádza spôsoby, aké môže oprávnený uplatňovať z porušenia predkupného práva. V kontexte označeného rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolací súd nezistil prípadný odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, dovolatelia taký odklon ani netvrdia ani nevysvetľujú. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom dovolateľov, že zamedzeniu spätného prevodu vlastníctva podielov možno využiť i inštitút neodkladného opatrenia. Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia odvolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry odvolacieho súdu, by mohla byť neprípustným zásahom narušajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu i princípu rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom dovolateľa, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľa (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Ústavný súd v uznesení sp. zn.: I. ÚS 215/2022-15 zo 14. apríla 2022, bod 15. odôvodnenia (tiež I. ÚS 214/2022-14 zo 14. apríla 2022 bod 20.) k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby

právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“ (I. ÚS 115/2020). Za také ale nebolo možné považovať dovolanie v tejto veci.

13.7. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcov, ktorým prípadne mienili namietat nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

14. Dovolací súd pripomína, že pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

15. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ až 3/ ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinili žalobcovia (§ 256 ods. 1 CSP), žalovaným 1/ až 3/ žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.